

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра менеджменту виробничої сфери

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор (заступник директора)
з навчальної роботи

_____ П.І. Пілов

“04” квітня 2012 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародний менеджмент

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 8.03050401 «Економіка підприємства»,

8.03050801 «Фінанси»

(шифр і назва напрямку підготовки)

Факультет менеджменту

Робоча програма „Міжнародний менеджмент” для студентів за спеціальністю 8.03050401 «Економіка підприємства», 8.03050801 «Фінанси». - _____ року - 12 с.

Розробник: Бардась А.В., професор, докт. екон. наук, доцент.
Дудник А.В., старший викладач.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) менеджменту виробничої сфери

Протокол від _____ року № ____

Завідувач кафедри (циклової, предметної комісії) менеджменту виробничої сфери

_____ року _____ (підпис) (Швець В.Я.) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань Економіка і підприємництво (шифр і назва)	Вибіркова (за вибором ВНЗ)	
	Спеціальність - 8.03050401 «Економіка підприємства», 8.03050801 «Фінанси» (шифр і назва)		
Модулів – 1	Професійне спрямування: Фінанси Економіка підприємства	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 108		2-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		22 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
46 год.	0 год.		
Індивідуальні завдання: 18 год.			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи для денної форми навчання становить - 0,8.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Міжнародний менеджмент” є ознайомлення студентів з існуючими відмінностями у веденні національного та міжнародного бізнесу, вивчення специфіки діяльності міжнародних фірм та сучасних практик міжнародного менеджменту.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Міжнародний менеджмент” є:

- формування понятійно-категоріального апарату на основі теоретичного вивчення дисципліни;
- розвиток навичок пошуку нової інформації, її критичного аналізу та узагальнення в процесі підготовки до семінарських занять;
- формування у студентів комунікаційних здібностей для ведення дискусій з питань, що пов’язані з міжнародним бізнесом та міжнародним менеджментом;
- ознайомлення студентів з домінуючими концепціями та теоріями управління міжнародним бізнесом фірми;
- формування практичних навичок прийняття управлінських рішень в умовах об’єктивних обмежень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати** :

- основні концепції культурно-кластерного підходу (теорії Джона Рокіча, Герта Говстеда, Фонса Тромпенаарса);
- форми міжнародної корпоративної інтеграції та механізм організації міжнародних стратегічних альянсів;
- джерела фінансування діяльності міжнародних фірм;
- способи фінансування та страхування експортно-імпортних угод у провідних країнах світу;
- підходи до формування стратегій у царині маркетингу, науково-дослідницьких робіт, фінансів, управління персоналом та організаційної побудови міжнародних фірм;
- способи хеджування ризиків при здійсненні валюто обмінних операцій та зовнішньоекономічних угод.

вміти :

- оцінити правове, політичне, економічне та культурне середовище країни, з якою реалізується торгівельна угода;
- розрахувати економічний ефект від обрання конкретної стратегії хеджування торгівельної угоди;
- знаходити у відкритих джерелах інформацію про країни та фірми. Що можуть представляти інтерес з комерційної точки зору;
- оцінювати сильні та слабкі сторони окремих ринків та компаній, а також визначати можливості та загрози для них;
- розробляти консультаційні пропозиції для керівництва щодо обрання партнерів на зовнішніх ринках, а також обґрунтовувати такі пропозиції.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 «Організаційно-правове середовище міжнародного менеджменту»

1. Введення до міжнародного менеджменту.

2. Комплексний аналіз культурного середовища та врахування національних стереотипів поведінки у міжнародному бізнесі.
3. Управління людськими ресурсами та етика у міжнародному бізнесі.
4. Інтегровані корпоративні структури у міжнародному бізнесі.

Змістовий модуль 2 «Фінансовий менеджмент міжнародних фірм»

1. Фінансові та інвестиційні рішення у міжнародному менеджменті.
2. Лізинг, факторинг та форфейтинг як способи фінансування зовнішньоекономічної діяльності фірм.
3. Системи фінансування та страхування зовнішньої торгівлі у розвинутих країнах світу.
4. Міжнародний ринок інвестицій.

Змістовий модуль 3 «Стратегічне планування розвитку ТНК»

1. Стратегічне планування у міжнародній фірмі.
2. Міжнародний ринок технологій.
3. Організування НДДКР у міжнародних корпораціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	сем	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. «Організаційно-правове середовище міжнародного менеджменту»												
Тема 1. Введення до міжнародного менеджменту	8	2	2	-	1	3						
Тема 2. Комплексний аналіз культурного середовища та врахування національних стереотипів поведінки у міжнародному менеджменті.	8	2	2	-	1	3						
Тема 3. Управління людськими ресурсами та етика у міжнародному бізнесі.	9	2	2	-	1	4						

Тема 4. Інтегровані корпоративні структури у міжнародному бізнесі.	10	2	2	-	2	4						
Разом за змістовим модулем 1	35	8	8	-	5	14						
Змістовий модуль 2. «Фінансовий менеджмент міжнародних фірм»												
Тема 1. Фінансові та інвестиційні рішення у міжнародному менеджменті	12	2	2		3	5						
Тема 2. Лізинг, факторинг та форфейтинг як способи фінансування зовнішньоекономічної діяльності фірм	12	2	2		3	5						
Тема 3. Системи фінансування та страхування зовнішньої торгівлі у розвинутих країнах світу	11	2	2		2	5						
Тема 4. Міжнародний ринок інвестицій	12	2	2		3	5						
	47	8	8		11	20						
Змістовий модуль 3 «Технологічна політика ТНК»												
Тема 1. Стратегічне планування у міжнародній фірмі.	8	2	2	-	-	4			-	-	-	
Тема 2. Міжнародний ринок технологій	9	2	2		1	4						
Тема 3. Організування НДДКР у міжнародних корпораціях	9	2	2		1	4						
Разом за змістовим модулем 3	26	6	6		2	12						
Усього годин	108	22	22		18	46						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Перспективи та загрози економічної глобалізації з позиції України	2
2	Комплексний аналіз зовнішнього середовища країни проникнення	2

3	Врахування культурних відмінностей при організуванні міжнародних ділових операцій	4
4	Управління персоналом міжнародної фірми та етичні проблеми менеджменту	2
5	Міжнародні стратегічні альянси як форма інтеграції	2
6	Світова валютна система та джерела фінансування міжнародної фірми	2
7	Вплив міжнародної економічної інтеграції на підприємницьку діяльність ТНК	2
8	Міжнародний ринок технологій	2
	Разом	16

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорії паритету купівельної спроможності валют	2
2	Інструменти строкового ринку та хеджування ризиків	2
	Разом	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Введення до міжнародного менеджменту	3
2	Комплексний аналіз культурного середовища та врахування національних стереотипів поведінки у міжнародному менеджменті.	3
3	Управління людськими ресурсами та етика у міжнародному бізнесі.	4
4	Інтегровані корпоративні структури у міжнародному бізнесі.	4
5	Фінансові та інвестиційні рішення у міжнародному менеджмент	5
6	Лізинг, факторинг та форфейтинг як способи фінансування зовнішньоекономічної діяльності фірм	5
7	Системи фінансування та страхування зовнішньої торгівлі у розвинутих країнах світу	5
8	Міжнародний ринок інвестицій	5
9	Стратегічне планування у міжнародній фірмі.	4
10	Міжнародний ринок технологій	4
11	Організування НДДКР у міжнародних корпораціях	4
	Разом	46

7. Індивідуальні завдання

1. Міжнародні кластери як форма стратегічної співпраці.

Предмет дослідження – співробітництво між різними організаціями шляхом довготермінових угод, заснованих на довірі та взаємній вигоді.

ЗАВДАННЯ: Дати визначення міжнародного стратегічного альянсу, розглянути види міжнародних стратегічних альянсів, функціональні та неформальні угоди, альянси з дольовою участю, спільні підприємства, міжнародні альянсові мережі, дослідити механізм організації міжнародних стратегічних альянсів.

2. Формування стратегії ТНК.

Предмет дослідження – причини інтернаціоналізації діяльності міжнародної фірми.

ЗАВДАННЯ: Визначити передумови формування стратегії корпорації, дослідити відмінності у мультинаціональній та глобальній конкуренції, описати види міжнародних стратегій.

3. Маркетингова стратегія мультинаціональних компаній.

Предмет дослідження – види ринкових стратегій мультинаціональних компаній.

ЗАВДАННЯ: Розглянути функції головної компанії ТНК, сутність міжнародної продуктової політики, міжнародної цінової політики, міжнародної політики збуту та міжнародної рекламної політики, дослідити гібридну стратегію учасників міжнародних альянсів та процедуру її розробки.

4. Світова валютна система: історія розвитку та сучасний стан.

Предмет дослідження – передумови формування валютної системи країн світу та сучасні тенденції.

ЗАВДАННЯ: Дати визначення світової валютної системи, перелічити її основні конструктивні елементи, історичні етапи розвитку світової валютної системи, роль регулюючих органів, відмінності між плаваючими та фіксованими валютними курсами, дослідити поняття євровалют.

5. Джерела фінансування діяльності міжнародної компанії

Предмет дослідження – можливості залучення різних джерел фінансування, напрямки та правила їх використання у міжнародній діяльності фірми.

ЗАВДАННЯ: Дослідити задачі фінансового менеджменту, цілі коротко- та довгострокового фінансування діяльності фірми, сутність внутріфірмового короткотермінового фінансування, тимчасові джерела фінансування, урядове та банківське фінансування, внутрішні та зовнішні джерела довгострокового фінансування

6. Хеджування валютних ризиків міжнародної фірми.

Предмет дослідження – інструменти мінімізації ризику зменшення ціни активів фірми.

ЗАВДАННЯ: Розглянути основні інструменти строкового ринку, оцінити переваги та недоліки форвардів, ф'ючерсів, опціонів, свопів.

7. Міжнародний лізинг як метод фінансування діяльності фірми.

Предмет дослідження – фінансування господарської діяльності міжнародної фірми на основі товарного кредиту.

ЗАВДАННЯ: Дати міжнародного лізингу, розглянути види лізингових платежів, оперативний та фінансовий лізинг, особливі види лізингу, ризики, переваги та недоліки лізингу.

8. Цілі та напрямки технологічної політики ТНК .

Предмет дослідження – цілі та напрямки дій, на основі чого обирають, розробляють та запроваджують нові продукти та технологічні процеси.

ЗАВДАННЯ: Розглянути основні задачі технологічної політики фірми, типи технологічної політики, дати характеристику міжнародного ринку технологій, венчурного бізнесу та практика його запровадження у структури сучасних корпорацій.

9. Розширення можливостей ТНК в умовах глобалізації.

Предмет дослідження – виникнення нових можливостей для комерційних фірм внаслідок регіональної та глобальної економічної інтеграції.

ЗАВДАННЯ: Проаналізувати процеси глобалізації, описати основні економічні союзи та міжнародні організації, що займаються координуванням міжнародної економічної співпраці у Європі та Євразії, розглянути переваги чи недоліки для господарської діяльності транснаціональних корпорації в результаті функціонування міжнародних організацій та регіональних економічних союзів.

10. Розвиток міжнародної економічної співпраці у NAFTA

Предмет дослідження – економічна інтеграція країн Північної Америки.

ЗАВДАННЯ: Розглянути економічні основи функціонування NAFTA, дослідити інструменти протекціонізму та преференції стосовно третіх країн, стимулювання експортної діяльності компаній США.

11. Наддержавне регулювання діяльності ТНК

Предмет дослідження – регулювання діяльності транснаціональних корпорацій міжнародними організаціями та міжнародними угодами.

ЗАВДАННЯ: Причини обмежень діяльності ТНК на національних ринках, шляхи ухилення міжнародних компаній від оподаткування, екологічних обмежень, роль Світової Організації Торгівлі, Організації Об'єднаних Націй, Євросоюзу, NAFTA та АСЕАН у регулюванні діяльності мультинаціональних компаній.

12. Диференціація уявлень про статус, лідерство та організацію в різних культурах світу.

Предмет дослідження – вплив культурних стереотипів на діяльність багатонаціональних колективів.

ЗАВДАННЯ: Дати визначення феномену «національного стереотипу поведінки», розглянути основні національні стереотипи (американський, японський,

китайський, німецький, французький, близькосхідний), порівняти їх з українським національним стереотипом, визначити потенційні проблемні моменти взаємодії різних ділових культур.

13. Управління людськими ресурсами міжнародної фірми

Предмет дослідження – формування багатонаціонального колективу міжнародної фірми .

ЗАВДАННЯ: Назвати відмінності в управлінні людськими ресурсами мультинаціональної фірми від національної моделі, підходи до відбору персоналу, визначити категорії працівників для закордонних операцій.

14. Місце країн БРІК у світовій економіці.

Предмет дослідження – визначення конкурентних переваг національних економік Бразилії, Росії, Індії та Китаю.

ЗАВДАННЯ: Описати економічний потенціал країн групи, визначити сильні та слабкі сторони кожної з країн, оцінити обсяги взаємного товарообміну, визначити перспективи економічної співпраці між країнами групи.

15. Роль банківської системи у міжнародних ділових операціях.

Предмет дослідження – міжнародні інтегровані банківські структури.

ЗАВДАННЯ: Надати визначення «інвестиційному банку», описати елементи міжнародної банківської групи, дослідити особливості діяльності міжнародних банків у США, Європі та Японії в контексті концепції Кенічі Омае.

8. Методи навчання

Інтерактивні лекції, семінарські та практичні заняття.

9. Методи контролю

Усні опитування на семінарських заняттях за матеріалом лекцій, короткі письмові тестові завдання на семінарських заняттях, письмові контрольні роботи за матеріалом змістовних модулів, написання есе на визначену тематику (до 200-300 слів), виступи з доповідями на семінарських заняттях, участь в обговоренні тем семінарських занять, розв'язання задач на практичних заняттях.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування (модульні контрольні роботи)										Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			60	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
20				20				20				
Відвідування лекцій – 11 балів				Відвідування семінарів – 5 балів				Робота на семінарах – 33 бали				

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендована література

Базова

1. Пивоваров С.Э. Международный менеджмент. Учебное пособие/ Под редакцией проф.С.Э.Пивоварова. - СПб.: Питер, 2002. – 575 с.
2. Чернега О.Б. Міжнародний менеджмент. Навчальний посібник / О.Б.Чернега, В.С. Білозубенко, О.В. Озаріна, А.А. Семенов. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 592 с.

Додаткова

1. Рокоча В. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник/ В.Рокоча, О.Плотніков, В. Новицький та ін. – К.: Таксон, 2001. – 304 с.
2. Робинс С. Менеджмент, 6-е издание.: Пер. с англ./ С. Робинс, М. Коултер – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 880 с. (Часть 2 Гл. 4, Часть 3 Главы 7-8).
3. Hodgetts, Richard M. International management: culture, strategy and behavior / Richard M. Hodgetts, Fred Luthans, Jonathan Doh. – 6th ed. – McGraw-Hill/Irwin, NY, 2006. – 609 p.